

Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2010

Feiten en trends inzake aard en omvang van criminaliteit in het bedrijfsleven

maart 2011

Inhoud

1	Samenvatting	3
	1.1 Aard en omvang van criminaliteit tegen bedrijven	4
	1.2 Schade door criminaliteit	12
	1.3 Preventieve maatregelen	14
	1.4 Meldings- en aangiftegedrag	17
	1.5 Ervaring met en waardering van de politie	20
	1.6 Interne criminaliteit	21
	1.7 Overzichtstabel resultaten 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 en 2010	22
2	Inleiding	26
3	Sectorrapport Bouw	30
4	Sectorrapport Detailhandel	82
5	Sectorrapport Horeca	137
6	Sectorrapport Transport	187
7	Sectorrapport Zakelijke dienstverlening	231
	Onderzoeksverantwoording	278
	Management Summary	282

Bijlagen

---

1 Samenvatting

De Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven (MCB) heeft als doel inzicht te geven in het slachtofferschap van Nederlandse bedrijven en de maatregelen die zij nemen om de criminaliteit terug te dringen. De MCB maakt het mogelijk om op basis van feiten en cijfers te discussiëren over de veiligheid van bedrijven en de maatregelen die nodig zijn om de veiligheid te vergroten. Hierbij wordt gekeken naar de ontwikkelingen door de jaren heen.

De onderzoeksvragen die aan de MCB ten grondslag liggen, luiden:

- Wat is de aard en omvang van de criminaliteit tegen bedrijven in Nederland?
- Wat is de aard en omvang van de schade bij bedrijven als gevolg van deze criminaliteit?
- Welke preventieve maatregelen nemen bedrijven tegen criminaliteit?
- Hoe is het meldings- en aangiftegedrag van bedrijven als zij slachtoffer zijn van criminaliteit?
- Wat is de ervaring en waardering van bedrijven met betrekking tot het optreden van de politie?
- Zijn er verschillen tussen sectoren op bovenstaande aspecten?
- Hoe verhouden zich de uitkomsten van dit onderzoek tot de nulmeting van de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven die is uitgevoerd in 2004? Per sector gaat het daarbij vooral om het absolute aantal bedrijven dat met criminaliteit te maken krijgt, het totaal aantal delicten en de aard ervan.

Bovendien geven we antwoord op de vraag welk percentage van de bedrijven:

- criminaliteit als een probleem ervaart;
- preventieve maatregelen heeft genomen en/of deelneemt aan projecten;
- criminaliteit registreert;
- met een delict te maken heeft gehad;
- te maken heeft met interne criminaliteit en hiertegen preventieve maatregelen neemt.

Het onderzoek is uitgevoerd in de volgende vijf¹ sectoren in het Nederlandse bedrijfsleven:

- Bouw;
- Detailhandel;
- Horeca;
- Transport;
- Zakelijke dienstverlening.

Het veldwerk heeft plaatsgevonden van 12 oktober tot en met 23 december 2010.

We presenteren in deze samenvatting een overkoepelende beschouwing van de resultaten uit het onderzoek. De vraag naar verschillen tussen sectoren wordt bij elk onderwerp apart

---

¹ Van 2004 tot en met 2009 vond het onderzoek in dezelfde vijf sectoren plaats en op vergelijkbare schaal. Het absolute aantal bedrijven in de zakelijke dienstverlening dat in 2010 heeft deelgenomen aan het onderzoek is lager dan in voorgaande metingen. Dit heeft echter geen gevolgen voor de vergelijkbaarheid van de resultaten met voorgaande metingen. In de onderzoeksverantwoording lichten we dit verder toe.

beantwoord. We richten ons tevens op verschillen tussen de nulmeting in 2004 en de meting in 2010. Daarnaast bespreken we waar relevant de trend in de periode 2004 tot en met 2010. Ook is het interessant om een beeld te krijgen van de ontwikkelingen ten opzichte van 2009. Daarom beschrijven we waar relevant ook de meest in het oog springende resultaten die verschillen ten opzichte van 2009.

In de vijf sectorrapporten bespreken we bovendien significante verschillen tussen branches binnen een sector en tussen bedrijven met een verschillende geografische ligging (stedelijke agglomeratie en regio).

In de overzichtstabel op pagina 22 en 23 treft u de belangrijkste cijfers per sector aan voor 2004 tot en met 2010. Tevens zijn in deze tabel de betrouwbaarheidsmarges opgenomen die nodig zijn om de cijfers op de juiste wijze te kunnen interpreteren en vergelijken. Door een doeltreffende steekproeftrekking en tussentijdse bijsturing van de steekproef middels variantie-analyses, is het grotendeels gelukt betrouwbaarheidsmarges te realiseren van 10% of minder².

1.1 Aard en omvang van criminaliteit tegen bedrijven

De resultaten van de MCB 2010 laten zien dat het totaal aantal gerapporteerde delicten ten opzichte van 2004 is gedaald. In 2004 werden 2,9 miljoen delicten gerapporteerd binnen de sectoren bouw, detailhandel, horeca, transport en zakelijke dienstverlening. In 2010 is dit 2,6 miljoen. Het totaal aantal delicten fluctueert in de loop van de tijd. Het aantal delicten lag in 2006 en 2007 rond de 2 miljoen. In 2008 steeg het aantal delicten naar 3 miljoen om vervolgens weer te dalen in 2009.

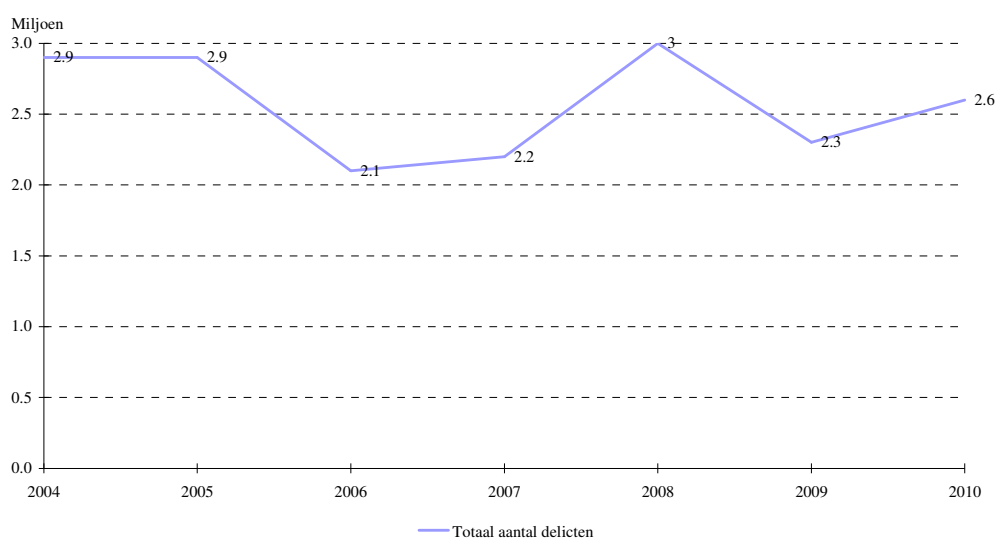
---

² De omvang van het absolute aantal ondervraagde bedrijven in de zakelijke dienstverlening is in 2010 lager dan in voorgaande metingen. Dit heeft geen gevolgen voor de vergelijkbaarheid van de resultaten met eerdere metingen. In de onderzoeksverantwoording lichten we dit nader toe.

---

1 | Trend totaal aantal delicten 2004 – 2010

Bron: TNS NIPO, 2010

In 2010 geeft bijna eenderde (31%) van alle bedrijfsvestigingen in de onderzochte sectoren aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van één of meer vormen van criminaliteit (algemeen slachtofferschap). De sectoren detailhandel en de horeca worden het meest geconfronteerd worden met criminaliteit.

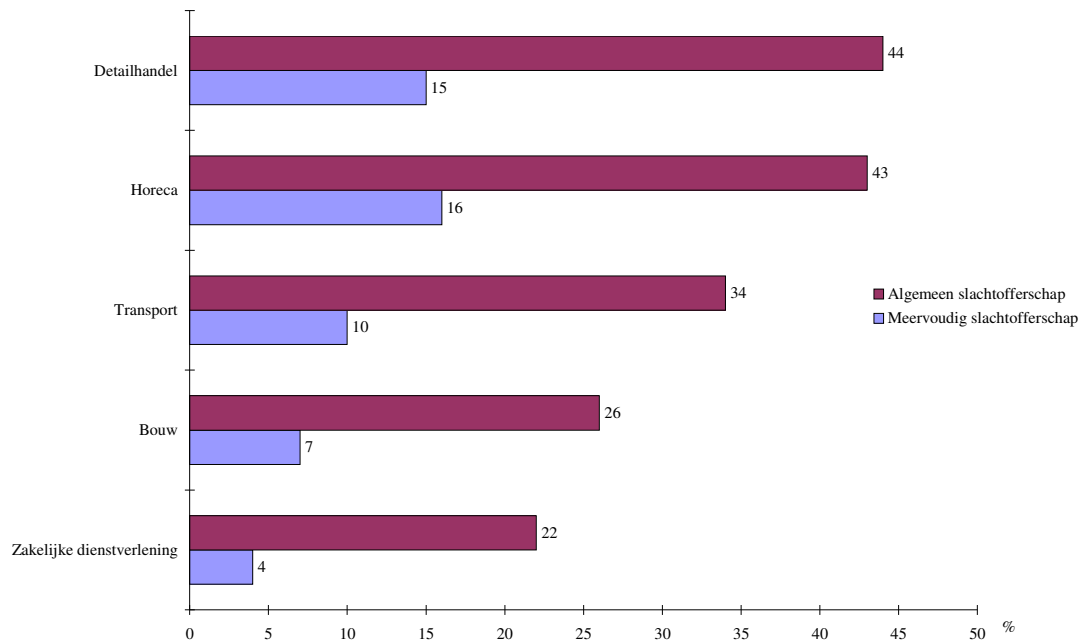
Het algemeen slachtofferschap is in *alle* sectoren gedaald ten opzichte van 2004. In 2004 had 49% van de bedrijven in de *detailhandel* te maken met één of meer vormen van criminaliteit, in 2010 is dit gedaald naar 44%. In de *horeca* was in 2004 47% van de bedrijven slachtoffer van criminaliteit, in 2010 is dit gedaald naar 43%. De *zakelijke dienstverlening* en de *bouw* hebben in 2010 relatief het minst met criminaliteit te maken; respectievelijk 22% en 26% van de vestigingen is slachtoffer van criminaliteit. Binnen de *transportsector* is eenderde (34%) van de vestigingen getroffen door criminaliteit. Binnen alle sectoren heeft de daling van het algemeen slachtofferschap gestaag plaatsgevonden, zonder sterke pieken of dalen.

Naast algemeen slachtofferschap presenteren we in tabel 2 ook meervoudig slachtofferschap. Onder meervoudig slachtofferschap verstaan we bedrijven die de afgelopen 12 maanden van *verschillende* vormen van criminaliteit slachtoffer zijn geweest. Bedrijven die meervoudig slachtoffer zijn, hebben bijvoorbeeld te maken gehad met zowel inbraken als diefstallen. Van alle bedrijven in de onderzochte sectoren is 9% van de vestigingen slachtoffer geweest van meer dan één type delict. Dit varieert van 4% in de *zakelijke dienstverlening* tot 16% in de *horeca*. Binnen *alle* sectoren is het meervoudig slachtofferschap gedaald ten opzichte van 2004. Net zoals het algemeen slachtofferschap heeft de daling van het meervoudig slachtofferschap zich ook gestaag ingezet (zonder al te sterke pieken of dalen).

---

2 | Algemeen en meervoudig slachtofferschap 2010 per sector (in %)

Bron: TNS NIPO, 2010

Vergelijking resultaten 2010 ten opzichte van 2009

Het algemeen en meervoudig slachtofferschap is in 2010 over alle sectoren heen vergelijkbaar met 2009. Ook wanneer we afzonderlijk naar de sectoren kijken zijn er in 2010 geen noemenswaardige verschillen ten opzichte van 2009.

Naast algemeen en meervoudig slachtofferschap, is het mogelijk om de resultaten te presenteren naar type delict (tabel 3). In *bijna alle* sectoren is het slachtofferschap van diefstal, inbraak, vernieling en geweld gedaald ten opzichte van 2004 (uitgezonderd geweld in de sector bouw en inbraak in de sector horeca).

Er is wel een verschil in de mate waarin verschillende vormen van criminaliteit voorkomen in de vijf onderzochte sectoren. Zo worden detailhandelbedrijven vaker getroffen door *diefstal* in vergelijking met het gemiddelde van alle sectoren tezamen (28% tegenover gemiddeld 13%). Het percentage bedrijven in de detailhandel waar diefstal voorkomt, is echter wel gedaald ten opzichte van 2004. Toen werd 32% van de bedrijven in de detailhandel getroffen door diefstal. De daling van het slachtofferschap zette zich vanaf 2005 in met als uitschieter een stijging in 2008. In de sector transport en zakelijke dienstverlening is het percentage door diefstal getroffen bedrijven het sterkst gedaald in vergelijking met 2004. Deze daling heeft zich gedurende de tijd gestaag ontwikkeld.

In de horeca is het percentage bedrijven getroffen door *vernieling* het grootst (21% tegenover gemiddeld 11%). Voor *inbraak* geldt dat het percentage getroffen bedrijfsvestigingen in de

horeca en het transport het hoogst is. Het deel van de vestigingen dat met *geweld* te maken kreeg, is door de jaren heen het hoogst in de horeca, gevolgd door de detailhandel.

3 | Slachtofferschap per type delict per sector van 2004 tot en met 2010 met significante verschillen tussen 2004 en 2010

% bedrijven met		Bouw	Detailhandel	Horeca	Transport	Zak. dienstv.
Inbraak	2004	13,3	14,5	16,6	20,1	11,0
	2005	12,6	13,1	14,5	17,9	8,7
	2006	12,2	10,9	12,6	16,5	8,5
	2007	12,3	10,9	13,6	15,9	8,2
	2008	10,5	10,2	13,7	13,6	7,2
	2009	10,3	9,9	14,6	14,8	6,1
	2010	11,3	10,1	15,4	14,0	5,8
	<i>verschil</i>	-15%	-30%	-	-30%	-47%
Diefstal	2004	11,8	31,7	17,0	14,7	6,2
	2005	11,0	30,1	16,3	12,4	5,0
	2006	11,2	27,8	14,7	11,5	5,1
	2007	11,5	27,0	14,8	11,6	4,4
	2008	9,3	28,4	14,6	9,7	3,9
	2009	10,0	27,2	13,9	9,9	3,5
	2010	9,9	27,9	13,6	10,6	3,4
	<i>verschil</i>	-16%	-12%	-20%	-28%	-45%
Vernielingen	2004	11,6	18,4	24,1	17,2	11,5
	2005	10,2	19,6	24,1	16,2	10,8
	2006	10,5	18,4	23,1	14,8	10,0
	2007	9,6	18,4	23,6	13,4	10,7
	2008	8,9	17,8	24,1	11,8	9,5
	2009	8,2	15,2	21,8	12,4	8,8
	2010	7,6	13,9	21,3	12,3	8,3
	<i>verschil</i>	-34%	-24%	-12%	-28%	-28%
Geweld	2004	2,2	6,7	10,0	7,3	3,6
	2005	1,6	6,2	9,1	5,3	2,8
	2006	2,0	5,2	9,1	5,2	2,9
	2007	1,8	5,0	8,9	4,6	2,9
	2008	1,8	5,6	9,1	4,2	2,8
	2009	1,7	5,4	8,0	4,6	2,6
	2010	1,7	5,9	8,5	5,3	2,4
	<i>verschil</i>	-	-12%	-15%	-27%	-33%

Bron: TNS NIPO, 2010

Vetgedrukt cijfer betekent een significant verschil met 2004.

Vergelijking resultaten 2010 ten opzichte van 2009

Er zijn geen relevante verschillen in de mate waarin verschillende vormen van criminaliteit voorkomen in de vijf onderzochte sectoren. Uitzondering hierop vormt het delict ‘vernielingen’ in de sector detailhandel. Het percentage bedrijven waar vernielingen voorkomen in de detailhandel is gedaald ten opzichte van 2009 (van 15% in 2009 naar 14% in 2010).

Naast kennis over het percentage slachtofferbedrijven gaan we ook na *hoe vaak* slachtofferbedrijven zijn getroffen in het afgelopen jaar. Op basis van dit gegeven kan een schatting worden gemaakt van het totaal aantal delicten (tabel 4) en de ontwikkelingen ervan in de afgelopen jaren.

Tabel 4 laat zien dat het aantal diefstallen in de bouw, de horeca, de transportsector en de zakelijke dienstverlening is gedaald ten opzichte van 2004. *Diefstal* in de detailhandel is net als in 2004 de meest voorkomende vorm van criminaliteit. In 2010 werden in de detailhandel bijna 1,7 miljoen diefstallen gepleegd (zie tabel 4). Dit is vergelijkbaar met het aantal diefstallen in 2004. In de tussenliggende jaren fluctueerde het aantal diefstallen in de detailhandel echter sterk. Zo was er tot 2007 sprake van een sterke daling waarna de resultaten in 2008 weer bijna verdubbelden.

In de sectoren transport, horeca en zakelijke dienstverlening zijn *vernielingen* de meest voorkomende vorm van criminaliteit (bij horeca gedeeld met diefstal). Het aantal vernielingen is in alle sectoren gedaald ten opzichte van 2004. Deze daling heeft zich wel met pieken en dalen ingezet. In de sectoren detailhandel en transport zette deze daling zich sterk in rond 2009. In de sectoren bouw en zakelijke dienstverlening schommelde het totaal aantal delicten sterk in 2005 en 2008, om vanaf 2009 weer te dalen.

Inbraken komen het meest voor in de detailhandel en zakelijke dienstverlening. Ook het aantal inbraken is in bijna alle sectoren gedaald ten opzichte van 2004 (uitgezonderd de sector bouw). In de sectoren detailhandel en zakelijke dienstverlening zette deze daling zich sterk in rond 2005. In de horeca en transport nam het aantal delicten gestaag af.

Significante verschillen tussen 2004 en 2010 ten aanzien van het aantal delicten zijn weergegeven in tabel 4.

4 | Aantallen delicten per sector en type delict van 2004 tot en met 2010 met significante verschillen tussen 2004 en 2010

Delict		Bouw	Detailhandel	Horeca	Transport	Zak. dienstv.
Inbraak	2004	21.000	42.000	12.000	17.000	34.000
	2005	18.000	32.000	10.000	15.000	27.000
	2006	18.000	29.000	9.000	16.000	25.000
	2007	19.000	28.000	9.000	13.000	24.000
	2008	19.000	26.000	9.000	10.000	31.000
	2009	18.000	27.000	9.000	11.000	25.000
	2010	20.000	26.000	10.000	10.000	23.000
	<i>verschil</i>	-	-38%	-17%	-41%	-32%
Diefstal	2004	27.000	1.500.000	49.000	27.000	28.000
	2005	22.000	1.600.000	45.000	16.000	21.000
	2006	24.000	1.200.000	33.000	16.000	20.000
	2007	26.000	974.000	35.000	13.000	21.000
	2008	23.000	1.727.000	34.000	12.000	22.000
	2009	26.000	1.527.000	29.000	10.000	21.000
	2010	22.000	1.674.000	29.000	10.000	15.000
	<i>verschil</i>	-19%	-	-41%	-63%	-46%
Vernielingen	2004	24.000	86.000	38.000	19.000	47.000
	2005	18.000	88.000	37.000	19.000	38.000
	2006	19.000	89.000	38.000	18.000	39.000
	2007	16.000	92.000	39.000	15.000	46.000
	2008	23.000	93.000	38.000	11.000	53.000
	2009	18.000	71.000	32.000	14.000	48.000
	2010	15.000	62.000	29.000	13.000	36.000
	<i>verschil</i>	-38%	-28%	-24%	-32%	-23%
Geweld ³	2004	2,2	6,7	10,0	7,3	3,6
	2005	1,6	6,2	9,1	5,3	2,8
	2006	2,0	5,2	9,1	5,2	2,9
	2007	1,8	5,0	8,9	4,6	2,9
	2008	1,8	5,6	9,1	4,2	2,8
	2009	1,7	5,4	8,0	4,6	2,6
	2010	1,7	5,9	8,5	5,3	2,4
	<i>verschil</i>	-	-12%	-15%	-27%	-33%

Cijfers op grond van schattingen van respondenten

Bron: TNS NIPO, 2010

Vetgedrukt cijfer betekent een significant verschil met 2004.

De verschilscores zijn berekend op basis van afgeronde cijfers.

³ Gezien de beperkte incidentie van geweldsdelicten is het statistisch niet verantwoord om schattingen af te geven over het totaal aantal geweldsdelicten. De percentages in deze rij geven het slachtofferschap per sector weer waar geweld voorkomt.

Vergelijking resultaten 2010 ten opzichte van 2009

Wanneer we de resultaten van 2010 vergelijken met 2009 dan zien we dat het aantal diefstallen in de sector bouw is gedaald (van 26.000 in 2009 naar 22.000 in 2010). Ook in de zakelijke dienstverlening is het aantal diefstallen gedaald (van 21.000 in 2009 naar 15.000 in 2010). Daarnaast heeft de zakelijke dienstverlening te maken met een daling van het aantal vernielingen (van 48.000 in 2009 naar 36.000 in 2010).

Top10 procent van meest getroffen bedrijfsvestigingen per sector

In deze paragraaf onderscheiden we bedrijfsvestigingen die het meest te maken hebben gehad met criminaliteit. Hiertoe hebben we per branche 10 procent van de bedrijfsvestigingen geselecteerd met het grootste aantal gerapporteerde delicten. Deze groep noemen we “de top10 procent meest getroffen bedrijven”. We zetten deze top10 procent af tegen bedrijfsvestigingen die minder zwaar getroffen zijn. Het doel van deze exercitie is te achterhalen of ondernemingen die zwaarder zijn getroffen door criminaliteit in 2010 specifieke kenmerken hebben.

Algemene kenmerken van de vestiging

Bedrijven met een eigen bedrijfsterrein en eigen transportmiddelen behoren vaker dan andere bedrijven tot de top10 procent van meest getroffen vestigingen. Ook bedrijven in het centrum van een stad behoren vaker dan gemiddeld tot de top10 procent bedrijven die het zwaarst getroffen worden door criminaliteit. Bedrijven buiten de stad zijn minder vaak aanwezig in deze top10 procent. Met name bedrijven gevestigd in een winkelcentrum, afzonderlijk bedrijfspand of bedrijventerrein zijn oververtegenwoordigd in de top10 procent van meest getroffen bedrijven.

Sectorspecifieke kenmerken en locatie

- Binnen de top10 procent getroffen bedrijven binnen de **bouw**sector zijn grond-, water- en wegenbouwbedrijven zwaarder vertegenwoordigd. Daarentegen zijn afwerkingsbedrijven en klus- en installatiebedrijven minder zwaar vertegenwoordigd in de top10 procent getroffen bedrijven.
- Onder de top10 procent getroffen bedrijven in de **detailhandel** bevinden zich veel bedrijven actief in de voedings- en genotmiddelen detailhandel, de algemeen assortiment detailhandel en drogisterijen en kleding detailhandel. Deze bedrijven zijn relatief vaak in een winkelcentrum gevestigd. We zien dan ook dat onder de top10 procent getroffen bedrijven relatief veel bedrijven in een winkelcentrum gevestigd zijn. Ook zijn de top10 procent getroffen bedrijven vaker dan gemiddeld gevestigd in het centrum van een stad en minder vaak in gebieden buiten de stad.
- Binnen de **horeca** zijn bedrijven in het centrum van een stad relatief vaak vertegenwoordigd in de top10 procent getroffen bedrijven. Horecabedrijven zitten immers ook vaak in het centrum van een stad. Bedrijven die buiten de stad liggen zijn juist minder vaak dan gemiddeld te vinden in de top10 getroffen procent. Ook bedrijven die gevestigd zijn in een winkelcentrum zijn vaker dan gemiddeld vertegenwoordigd in de top10 procent getroffen bedrijven.
- Ten opzichte van hun aandeel in de totale **transport**sector zijn tram- en taxibedrijven relatief sterk vertegenwoordigd in de top10 procent getroffen bedrijven. Zeevaart en

pakhuizen zijn juist ondervertegenwoordigd in deze top10 procent. Bedrijven die in het centrum van een stad zijn gevestigd, zitten vaker dan gemiddeld in de top10 getroffen procent bedrijven. Bedrijven buiten de stad zijn juist minder vaak vertegenwoordigd.

- Binnen de **zakelijke dienstverlening** zitten reisbureaus en advocatenkantoren vaker dan gemiddeld in de top10 van meest getroffen bedrijven. Architecten zijn juist minder vaak dan gemiddeld te vinden in de top10 procent meest getroffen bedrijven. De top10 procent getroffen bedrijven zijn relatief vaak te vinden in een handelscentrum of bedrijfsverzamelgebouw.

Bewustzijn van het probleem

Bedrijfsvestigingen die vaak door criminaliteit getroffen worden, zien criminaliteit ook vaker als een probleem voor de bedrijfsvoering. Relatief veel bedrijven in deze groep nemen maatregelen tegen criminaliteit en geven hier ook meer geld dan gemiddeld aan uit. Daarnaast registreren zij de voorgevallen criminaliteit vaker, laten zij zich vaker adviseren en doen zij vaker mee aan projecten.

Slachtofferschap

De top10 procent meest getroffen bedrijven zijn ook vaker dan gemiddeld slachtoffer van *verschillende* typen delicten (meervoudig slachtofferschap). Van de bedrijven die tot de top10 procent meest getroffen bedrijven horen, zijn zeven op de tien bedrijven (69%) ook meervoudig slachtoffer.

Tabel 5 laat zien hoeveel procent van alle delicten wordt gepleegd binnen de groep bedrijven die het meest wordt getroffen door criminaliteit. Naarmate het percentage in tabel 5 hoger is, is er sprake van een grotere concentratie van criminaliteit binnen een relatief kleine groep (top10 procent) bedrijven. Een voorbeeld:

- In de detailhandel wordt 66% van alle diefstallen (ruim 1 miljoen van de ruim 1,6 miljoen) gepleegd in de top10 procent meest getroffen vestigingen en ‘slechts’ 34% (bijna 600.000) in de overige vestigingen.
- Daarnaast worden in de detailhandel 10% van alle vernielingen gepleegd in de top10 procent meest getroffen bedrijven en vindt 90% van de vernielingen plaats bij de overige groep bedrijven.

---

5 | Aandelen van totaal aantal delicten bij top10 procent meest getroffen bedrijven (%)

% van totaal aantal delicten	Inbraak	Diefstal	Vernielingen
Bouw	22	36	36
Detailhandel	6	66	10
Horeca	12	59	42
Transport	22	42	49
Zakelijke dienstverlening	21	35	21

Bron: TNS NIPO, 2010

De mate waarin het delict bovengemiddeld voorkomt, varieert sterk. De top10 procent van meest getroffen bedrijven krijgt meer dan gemiddeld met *diefstal* te maken. Voor de detailhandel en de horeca geldt dat 66% en 59% van alle diefstallen wordt gepleegd binnen

de top10 meest getroffen bedrijfsvestigingen. Het merendeel van de diefstallen vindt dus plaats bij een beperkt aantal vestigingen.

Ruim vier op de tien bedrijven in de horeca (42%), die horen bij de top10 procent meest getroffen bedrijven worden getroffen door *vernielingen*. In de transportsector wordt de helft van de bedrijven (49%) van de top10 procent getroffen bedrijven getroffen door vernielingen.

In de bouw en transport komt ruim een vijfde (beiden 22%) van de *inbraken* voor bij de top10 bedrijven.

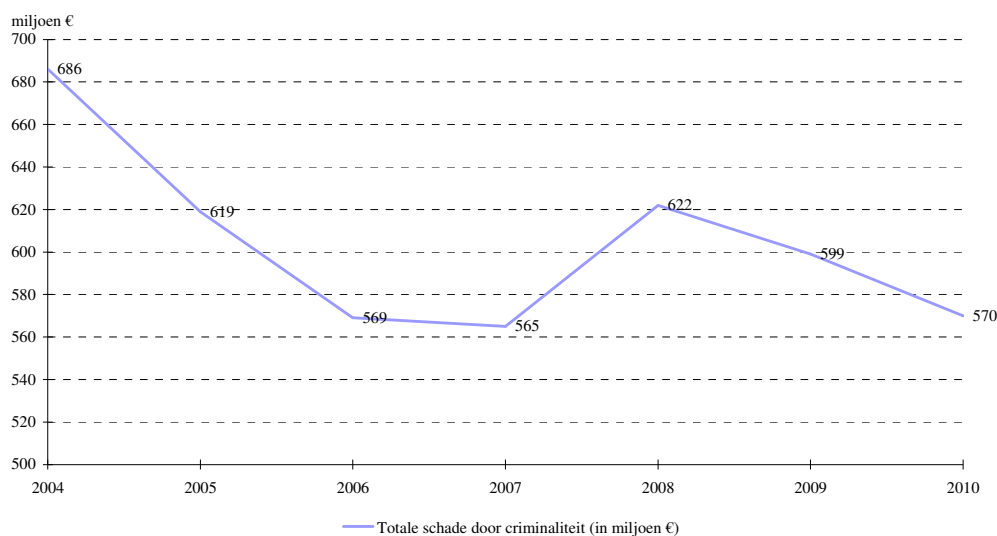
1.2 Schade door criminaliteit

Om de kosten van de criminaliteit jegens bedrijven in kaart te brengen, houden we rekening met zowel directe en indirecte schade. Het totale schadebedrag van alle sectoren bij elkaar is *circa 570 miljoen euro*⁴. De totale schade door criminaliteit is daarmee gedaald ten opzichte van 2004 (toen 686 miljoen euro). Dit is een afname van 17%. Het schadebedrag daalde tot 2007. In 2008 steeg de totale schade weer om vervolgens in 2009 weer een dalende trend in te zetten (zie ook figuur 6).

---

6 | Trend totale schade door criminaliteit 2004 – 2010

Bron: TNS NIPO, 2010

Wanneer we kijken naar de schadebedragen per sector per delict, zien we dat vooral de detailhandel een relatief groot aandeel heeft in het totale schadebedrag; diefstal en inbraak vormen voor deze sector de grootste kostenpost. Wanneer er sprake is van een significante

---

⁴ Dit is exclusief de schade door geweldsdelicten.

daling van de geschatte schade in 2010 ten opzichte van 2004, is dit in tabel 7 in procenten weergegeven.

7 | Schadebedragen per sector en delict, in miljoenen euro's*- 2004 tot en met 2010

Schade in mln. euro's:		Bouw	Detailhandel	Horeca	Transport	Zak. dienstv.
Inbraak	2004	55	89	18	36	84
	2005	57	79	18	25	74
	2006	52	75	17	26	66
	2007	54	77	19	25	63
	2008	57	71	19	22	74
	2009	53	74	21	24	61
	2010	59	75	23	23	64
	<i>verschil</i>	-	-16%	+28%	-36%	-24%
Diefstal	2004	40	146	12	22	33
	2005	35	141	12	18	27
	2006	40	120	11	15	25
	2007	41	114	11	17	22
	2008	42	140	13	15	31
	2009	38	129	13	16	28
	2010	39	136	11	14	19
	<i>verschil</i>	-	-	-	-36%	-42%
Vernielingen	2004	15	34	12	10	24
	2005	15	34	10	9	22
	2006	15	30	10	7	20
	2007	14	32	11	8	22
	2008	14	33	11	6	29
	2009	14	29	11	6	29
	2010	13	23	10	6	20
	<i>verschil</i>	-	-32%	-17%	-40%	-
Overige	2004	9	11	2.3	4	30
	2005	5	11	2	4	21
	2006	7	10	2	3	18
	2007	5	9	2	3	16
	2008	5	11	2	2	25
	2009	9	9	5	2	28
	2010	7	7	2	2	17
	<i>verschil</i>	-	-36%	-	-50%	-43%
Totaal 2010		118	241	49	45	120
Overall geschatte schade 2004: 686 miljoen euro						
Overall geschatte schade 2010: 570 miljoen euro						

Bron: TNS NIPO, 2010

Vetgedrukt cijfer betekent een significant verschil met 2004

*Cijfers op grond van schattingen van respondenten in het onderzoek

Vergelijking resultaten 2010 ten opzichte van 2009

De raming van de totale schade door diefstal is in de horeca lager geraamd dan in 2009 (van € 13 miljoen in 2009 naar € 11 miljoen in 2010). Ook de raming van de totale schade door vernielingen is in deze sector gedaald (van € 11 miljoen in 2009 naar € 10 miljoen in 2010).

Net als in de sector horeca ramen bedrijven in de zakelijke dienstverlening de schade van diefstallen en vernielingen lager dan in 2009. De raming van de totale schade voor diefstal ligt op circa € 19 miljoen in 2010 (in 2009: € 28 miljoen). De raming van de totale schade voor vernielingen ligt op circa € 20 miljoen (in 2009: € 29 miljoen).

Ook bedrijven in de detailhandel ramen de totale schade door vernielingen lager dan in 2009 (van € 29 miljoen in 2009 naar € 23 miljoen in 2010).

In de overige sectoren waren er geen significante verschillen in de raming van de totale schade per type delict.

1.3 Preventieve maatregelen

Verreweg de meeste bedrijven lijken zich goed bewust te zijn van het feit dat ze slachtoffer kunnen worden van criminaliteit (tabel 8). Driekwart van de bedrijven (74%) over alle sectoren heen neemt preventieve maatregelen. Er lijkt een verband te zijn met slachtofferschap en het nemen van preventieve maatregelen. Bedrijven die slachtoffer zijn geworden van één of meer typen delicten geven vaker dan gemiddeld aan dat ze preventieve maatregelen nemen.

Binnen de bouwsector is het percentage bedrijven dat preventieve maatregelen neemt afgenomen ten opzichte van 2004 (van 66% naar 63%). In de vier andere sectoren ligt het aandeel bedrijven dat preventieve maatregelen neemt hoger dan in de bouwsector (detailhandel 81%, horeca 78%, transport 73% en dienstverlening 73%).

Vergelijking resultaten 2010 ten opzichte van 2009

Het percentage bedrijven dat preventieve maatregelen neemt is over alle sectoren heen vergelijkbaar met 2009. Ook wanneer we afzonderlijk naar de sectoren kijken zijn er in 2010 geen noemenswaardige verschillen ten opzichte van 2009.

Bedrijven nemen meestal maatregelen met technische middelen. In het onderstaande overzicht is te zien dat bedrijven vaak kiezen voor het aanleggen van een alarm. Ook brengen veel bedrijven extra sloten aan op de deur en/of zetten camera's in.

8 | *Percentage bedrijven dat preventieve maatregelen neemt, en percentage bedrijven dat onderstaande maatregelen toepast, 2010 (top 3 grijs gearceerd)*

	Bouw	Detailhandel	Horeca	Transport	Zakelijke dienstverlening
Doet aan preventie:	63%	81%	78%	73%	73%
Alarm luid	39	54	53	45	49
Alarm stil	28	41	39	34	34
Extra sloten	28	22	24	20	28
Extra zwaar hang- en sluitwerk	20	15	15	13	21
Hekwerken	22	9	5	24	6
Beveiligingsdienst / portier	8	10	12	16	11
Extra verlichting	11	6	6	11	7
Camera's / infrarood	13	31	34	25	12

Bron: TNS NIPO, 2010

Het aantal bedrijven dat *advies* inwint over criminaliteitsbestrijding loopt per sector uiteen en groeit naarmate het bedrijf criminaliteit sterker als een probleem gaat ervaren.

In 2010 heeft 19% van de bedrijven advies ingewonnen. Dit is vergelijkbaar met 2004 (19%). In de sectoren detailhandel en horeca is het aandeel bedrijven dat advies inwint toegenomen ten opzichte van 2004. In de zakelijke dienstverlening is het percentage bedrijven dat advies inwint over criminaliteitspreventie wel afgenomen. In de bouw- en transportsector is het vergelijkbaar gebleven met 2004. De *aard* van het advies heeft vooral betrekking op elektronische beveiliging en het voorkomen van diefstal.

Bedrijven die het meest getroffen worden door criminaliteit (top10 procent) winnen vaker advies in dan gemiddeld; het gaat om circa twee keer zoveel bedrijven. Het advies betrof met name voorkomen van diefstal door derden en elektronische preventie.

9 | Percentage dat advies inwint of deelneemt aan projecten - 2004 tot en met 2010

Sector	% Advies inwinnen 2004	% Advies inwinnen 2005	% Advies inwinnen 2006	% Advies inwinnen 2007	% Advies inwinnen 2008	% Advies inwinnen 2009	% Advies inwinnen 2010
Bouw	12	13	11	12	12	11	12
Detailhandel	25	24	22	23	24	25	28 +12%
Horeca	21	20	19	18	19	20	25 +19%
Transport	19	18	17	18	18	17	18
Zakelijke dienstverlening	17	15	15	15	14	14	14 -18%

Sector	% Project deelname 2004	% Project deelname 2005	% Project deelname 2006	% Project deelname 2007	% Project deelname 2008	% Project deelname 2009	% Project deelname 2010
Bouw	3	4	3	4	3	3	3
Detailhandel	6	6	6	6	7	7	7 +17%
Horeca	8	8	8	8	8	7	7
Transport	5	5	5	5	5	5	6
Zakelijke dienstverlening	4	4	4	4	4	4	3 -25%

Bron: TNS NIPO, 2010

Vetgedrukt cijfer betekent een significant verschil met 2004

Deelname aan *projecten* ter bestrijding van criminaliteit, openbare orde en beveiliging zijn een andere manier voor bedrijven om zich tegen criminaliteit te wapenen. Bovendien vormen projecten voor bedrijven een mogelijkheid om met andere, meer innovatieve vormen van criminaliteitsbestrijding bekend te raken. Tabel 9 geeft per sector het percentage bedrijven weer dat deel nam aan projecten in 2010.

Van de bedrijven die aan deze projecten meedoen (5% van totaal aantal bedrijven), richt 37% zich op het beveiligen van de omgeving en 39% op criminaliteitspreventie in algemene zin. Daarnaast neemt van de bedrijven die aan projecten deelneemt (5%) één op de drie bedrijven (29%) deel aan het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Dit is toegenomen ten opzichte van 2004. Toen gaf 16% van de bedrijven die preventieve maatregelen nam aan dat ze

deelnemen aan het keurmerk KVO (ook in 2004 namen 5% van het totaal aantal bedrijven preventieve maatregelen).

1.4 Meldings- en aangiftegedrag

Wanneer we het meldingsgedrag bekijken in alle vijf de sectoren samen, zien we dat in totaal 58% van de bedrijven in 2010 van één of meer delicten *melding*⁵ heeft gemaakt bij de politie. Dit is gedaald ten opzichte van 2004 (67%). Van de bedrijven die slachtoffer zijn geworden van één of meer delicten heeft 26% ook daadwerkelijk *aangifte* gedaan bij de politie. Dit verschilt ten opzichte van 2004. Toen deed 28% van de bedrijven aangifte bij de politie⁶.

Meldings- en aangiftegedrag per sector

Als we inzoomen op de getroffen bedrijven per sector en hun meldings- en aangiftegedrag tegen elkaar afzetten, zien we duidelijke verschillen (grafiek 10). Als we deze verschillen uitdrukken in percentages hebben we een maat die de verhouding tussen melding en aangifte weergeeft. Deze maat heet het *verval*, waarmee het verlies zichtbaar wordt van het deel van de bedrijven dat uiteindelijk geen aangifte doet, maar wel de moeite neemt om melding te maken. Grafiek 10 toont bovenaan de sector met het grootste verval en onderaan de sector met het kleinste verval.

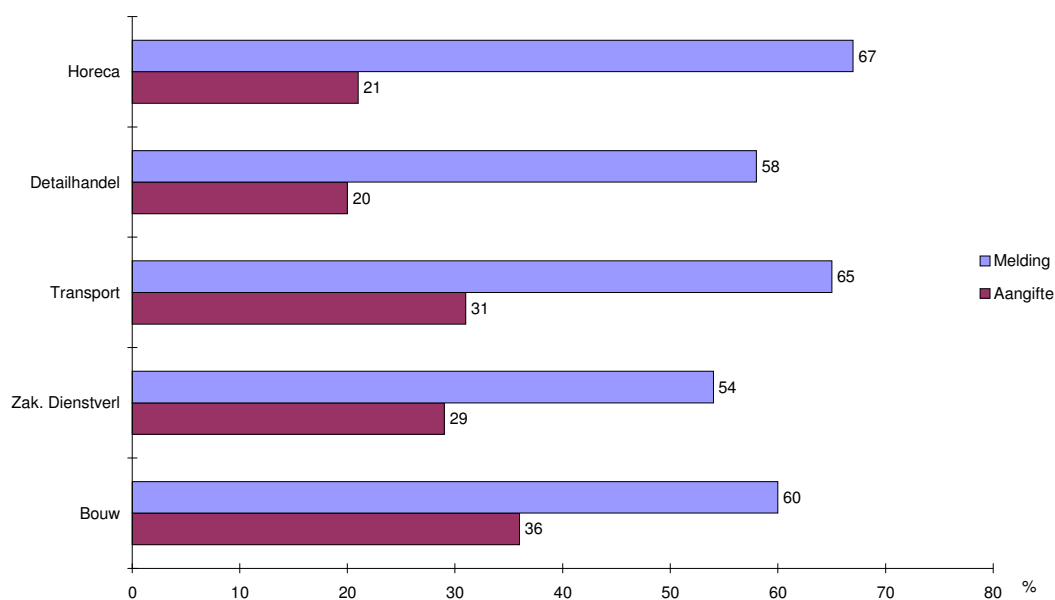
⁵ Het melden van een delict onderscheiden we van het doen van aangifte. Daadwerkelijk aangifte doen houdt in dat een proces-verbaal of een standaard aangifteformulier is opgemaakt en ondertekend. Het melden van een delict is het op de hoogte stellen van de politie in de breedste zin van het woord. Het doen van aangifte valt hier dus formeel binnen.

⁶ Deze percentages gelden voor alle bedrijven samen en zijn niet sectorgebonden.

---

10 | Verhouding tussen melding en aangifte van getroffen bedrijven per sector in 2010

Bron: TNS NIPO, 2010

Het verval is het grootst in de horeca: daar doen zeven op de tien bedrijven (69%) die een delict melden uiteindelijk geen aangifte (zie zowel grafiek 10 als tabel 11). Tweederde van de getroffen bedrijven in de detailhandel doen wel melding maar toch geen aangifte: het verval is daar 66%. In de bouw nemen relatief de meeste getroffen bedrijven de moeite om zowel melding als aangifte te doen; het verval is daar vier op de tien (40%).

11 | Verval tussen meldings- en aangiftegedrag van getroffen bedrijven – 2004 tot en met 2010

Sector		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
%								
Bouw	Melding	66	64	66	65	61	62	60
	Aangifte	37	37	36	36	34	35	36
	Verval	44%	42%	45%	45%	44%	44%	40%
Detailhandel	Melding	64	63	61	61	58	59	58
	Aangifte	25	25	23	23	22	22	20
	Verval	61%	60%	62%	62%	62%	63%	66%
Horeca	Melding	69	67	63	65	65	67	67
	Aangifte	22	22	21	20	18	21	21
	Verval	68 %	67 %	67%	69%	72%	69%	69%
Transport	Melding	70	68	69	70	66	69	65
	Aangifte	35	33	35	35	33	33	31
	Verval	50%	51%	49%	50%	50%	52%	52%
Zak. dienst.	Melding	65	60	66	61	59	58	54
	Aangifte	31	31	32	30	31	30	29
	Verval	52%	48%	52%	51%	47%	48%	46%

Bron: TNS NIPO, 2010

Meldings- en aangiftegedrag per type delict

Het onderzoek laat een verschil zien tussen het **meldingsgedrag** bij *inbraak* en het meldingsgedrag bij de andere vormen van criminaliteit. In totaal heeft 86% van de bedrijven die te maken hebben gehad met inbraak de politie hiervan op de hoogte gesteld. In alle sectoren wordt *inbraak* vaker gemeld dan de andere delicten. Zo wordt *diefstal* door 47% van alle bedrijven gemeld. In de horeca is melding bij het delict *diefstal* relatief het laagste met 43% en in de zakelijke dienstverlening relatief het hoogste met 62%. *Vernieling* wordt door 44% van alle bedrijven gemeld. Binnen de detailhandel wordt het delict vernieling relatief het minst (41%) gemeld. Van alle bedrijven die te maken krijgen met *geweld*, meldt 57% dit. Dit is het laagst in de bouw (43%) en hoogst in de horeca (67%).

Per type delict verschilt de mate van verval. Zo is vooral bij *gewelddelicten* het aantal getroffen bedrijven dat melding maakt groter dan het aantal dat uiteindelijk aangifte doet (verval van 73%). Voor de meeste typen delicten komt het verval uit in de ordegroute van ruim de helft tot ruim tweederde. Relatief hoog is het verval bij *inbraak in de horeca* en de *detailhandel*. Negen op de tien (90%) getroffen horecabedrijven maken melding van inbraak. Bijna één op de vijf bedrijven (17%) doet aangifte. In de detailhandel doet 89% melding en doet 24% daadwerkelijk aangifte van inbraak. Ook bij *gewelddelicten* zien we binnen de

horeca en detailhandel een groot verval. Van de horecabedrijven doet 67% melding en 16% aangifte. In de detailhandel is dat 58% tegen 12%.

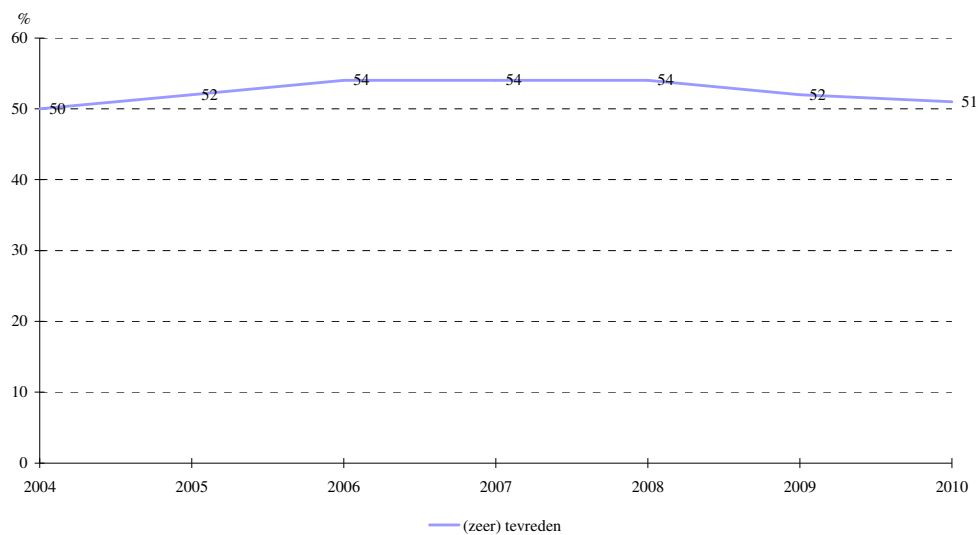
1.5 Ervaring met en waardering van de politie

De tevredenheid over het optreden van de politie is sinds 2004 toegenomen. De helft (51%) van alle bedrijven die contact hebben gehad met de politie, naar aanleiding van een melding of aangifte, is hierover (zeer) tevreden. De tevredenheid stijgt tot 2006. Daarna stabiliseert het percentage bedrijven dat (zeer) tevreden is over het optreden van de politie. In 2009 daalt het percentage (zeer) tevreden bedrijven weer.

---

12 | *Trend van het percentage bedrijven dat (zeer) tevreden is over het optreden van de politie 2004 – 2010*

Bron: TNS NIPO, 2010

In tabel 13 geven we de tevredenheid over het optreden van de politie per sector weer. De tevredenheid varieert van 41% in de sectoren bouw en transport tot 64% in de sector horeca.

13 | Percentage bedrijven dat (zeer) tevreden is over het optreden van de politie per sector

Sector	% tevreden in 2004	% tevreden in 2005	% tevreden in 2006	% tevreden in 2007	% tevreden in 2008	% tevreden in 2009	% tevreden in 2010
Bouw	42	46	49	44	50	43	41
Detailhandel	51	55	59	57	59	57	56
Horeca	55	59	60	61	60	59	64
Transport	41	45	45	44	50	43	41
Zak. dienstverlening	50	50	50	54	48	48	47

Bron: TNS NIPO, 2010

Vetgedrukt cijfer betekent een significant verschil met 2004

Vergelijking resultaten 2010 ten opzichte van 2009

Voor alle sectoren samen zien we dat de tevredenheid over het optreden van de politie vergelijkbaar is met 2009 (52% in 2009 versus 51% in 2010). Wanneer we naar elke sector apart kijken zien we dat alleen in de sector horeca de tevredenheid over de politie is gestegen (van 59% in 2009 naar 64% in 2010). In alle overige sectoren is de tevredenheid over de politie vergelijkbaar met 2009.

De voornaamste redenen voor bedrijven om tevreden te zijn over de politie zijn de snelheid van het optreden van de politie (25%) en de klantvriendelijkheid (22%) van de politie.

Belangrijke redenen voor ontevredenheid zijn de perceptie van het gebrek aan terugkoppeling (18%) en dat de politie geen actie onderneemt naar aanleiding van de melding of aangifte (17%). Ruim een op de tien (14%) noemt het ontbreken van zichtbaar resultaat.

1.6 Interne criminaliteit

In de MCB van 2006 is voor het eerst specifiek aandacht besteed aan interne criminaliteit. In 2007, 2008, 2009 en 2010 hebben we dit herhaald. Interne criminaliteit definiëren we als diefstal van geld of goederen door het eigen personeel. We maken in deze paragraaf een vergelijking met 2006.

Het percentage bedrijven dat te maken heeft gehad met interne criminaliteit in 2010 wijkt niet af van 2006⁷. In totaal is 5% van alle bedrijfsvestigingen in aanraking gekomen met interne criminaliteit⁸. Door de jaren heen is dit percentage stabiel gebleven.

⁷ Hierbij merken we op dat dit cijfer gebaseerd is op de antwoorden van de leiding zelf.

⁸ Dit is inclusief eenmanszaken. Zie sectorrapporten voor exacte verdeling naar branche.

Wanneer we kijken naar de mate waarin interne criminaliteit in 2010 voorkomt in de verschillende sectoren, dan loopt dit uiteen van 8% in de sector horeca en 7% in de detailhandel tot 2% in de zakelijke dienstverlening. In de detailhandel zien we tevens een variatie naar type bedrijf: zo geeft 26% van de supermarkten aan met interne criminaliteit te maken te hebben tegen gemiddeld 7% in de gehele sector. In de sector transport heeft 5% van de bedrijven te maken gehad met interne criminaliteit. In de sector bouw is dat 4%.

De meest getroffen maatregel om interne criminaliteit tegen te gaan is het controleren van referenties bij de aanname van nieuw personeel (56% van de bedrijven). Daarnaast stelt 46% van de bedrijven regels op voor het eigen personeel met betrekking tot interne criminaliteit. Vier op de tien bedrijven (40%) doen standaard aangifte na het constateren van interne criminaliteit.

1.7 Overzichtstabel resultaten 2004 tot en met 2010

Tot slot vindt u op de volgende twee pagina's een samenvattende tabel, waarin de meest relevante cijfers voor de jaren 2004 tot en met 2010 per sector staan weergegeven. Hierbij zijn de significante verschillen tussen 2004 en 2010 in kaart gebracht.

mastertabel 2004-2010

2004-2010

	Bouw	Bouw	Bouw	Bouw	Bouw	Bouw	Bouw	Detailhandel	Detailhandel	Detailhandel	Detailhandel	Detailhandel	Detailhandel	Detailhandel
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Steekproefomvang (afgerond) n	5.700	6.400	5.800	6.700	3.400	5.500	6.400	8.800	9.000	11.800	10.700	12.400	11.900	10.900
% ervaart criminaliteit als een probleem (enigszins + ernstig)	25	22	22	22	19	19	21**	42	40	37	36	35	35	35**
% neemt prevent. maatregelen	66	65	64	64	63	63	63**	81	82	80	81	80	80	81
% registreert criminaliteit	16	18	18	18	17	16	16	22	24	24	26	25	24	25**
% neemt deel aan projecten	3	4	3	4	3	3	3	6	6	6	6	7	7	7**
% is tevreden over de politie (tevreden + zeer tevreden)	42	46	49	44	50	43	41	51	55	59	57	59	57	56**
Slachtofferschap														
% slachtofferschap algemeen	30	28	28	27	25	25	26**	49	49	45	45	46	43	44**
% meervoudig slachtofferschap	10	8	9	8	7	7	7**	20	19	17	16	16	15	15**
Inbraak														
% bedrijven waar voorkomt	13	13	12	12	11	10	11**	15	13	11	11	10	10	10**
Gemiddelde frequentie	2,2	2,0	2,1	2,1	2,0	1,9	2,0*	1,9	1,6	1,7	1,7	1,6	1,7	1,6**
Raming totaal aantal delicten	21.000	18.000	18.000	19.000	19.000	18.000	20.000	42.000	32.000	29.000	28.000	26.000	27.000	26.000**
Relatieve marge aantallen	8,1%	6,9%	7,6%	7,3%	11,2%	8,6%	8,7%	6,4%	7,0%	6,2%	6,6%	6,7%	6,8%	7,6%
Raming totale schade (mln €)	€ 55	€ 57	€ 52	€ 54	€ 57	€ 53	€ 59	€ 89	€ 79	€ 75	€ 77	€ 71	€ 74	€ 75**
Relatieve marge bedragen	8,9%	7,6%	8,8%	8,3%	10,4%	9,4%	8,7%	6,6%	7,9%	6,6%	7,1%	6,6%	6,7%	8,3%
% getroffen dat melding doet	84	87	86	86	80	83	82	88	87	88	89	87	89	89
% getroffen dat aangifte doet	41	47	45	45	43	43	47*	26	25	25	25	24	23	24
Diefstal														
% bedrijven waar voorkomt	12	11	11	12	9	10	10**	32	30	28	27	28	27	28**
Gemiddelde frequentie	3,5	3,0	3,2	3,4	2,8	3,1	2,7**	31,9	35,4	28,4	24	37,7	34,8	37*
Raming totaal aantal delicten	27.000	22.000	24.000	26.000	23.000	26.000	22.000*	1.500.000	1.600.000	1.200.000	974.000	1.727.000	1.527.000	1.674.000
Relatieve marge aantallen	10,4%	9,0%	9,7%	8,8%	11,9%	12,7%	10,3%	8,5%	10,7%	7,6%	8,4%	8,1%	7,5%	7,7%
Raming totale schade (mln €)	€ 40	€ 35	€ 40	€ 41	€ 42	€ 38	€ 39	€ 146	€ 141	€ 120	€ 114	€ 140	€ 129	€ 136
Relatieve marge bedragen	10,7%	9,8%	10,6%	11,3%	14,5%	14,0%	11,0%	5,0%	4,7%	4,6%	4,7%	4,2%	4,2%	5,1%
% getroffen dat melding doet	51	51	51	54	55	53	49	47	48	45	47	44	45	44*
% getroffen dat aangifte doet	31	31	29	33	31	31	31	18	19	17	18	16	16	14**
Vernieling														
% bedrijven waar voorkomt	12	10	11	10	9	8	8**	18	20	18	18	18	15	14**
Gemiddelde frequentie	3,1	2,7	2,8	2,7	3,0	2,6	2,4*	3,2	3,1	3,4	3,4	3,4	3,0	2,9
Raming totaal aantal delicten	24.000	18.000	19.000	16.000	23.000	18.000	15.000**	86.000	88.000	89.000	92.000	93.000	71.000	62.000**
Relatieve marge aantallen	12,7%	11,3%	10,9%	10,6%	18,6%	13,6%	13,6%	7,9%	8,5%	8,5%	8,6%	8,5%	8,4%	11,6%
Raming totale schade (mln €)	€ 15	€ 15	€ 15	€ 14	€ 14	€ 14	€ 13	€ 34	€ 34	€ 30	€ 32	€ 33	€ 29	€ 23**
Relatieve marge bedragen	10,7%	9,4%	10,2%	12,1%	13,4%	12,4%	11,2%	6,6%	6,5%	5,8%	6,1%	5,5%	6,5%	6,7%
% getroffen dat melding doet	46	46	47	48	48	48	45	46	44	44	47	45	44	41**
% getroffen dat aangifte doet	25	24	24	24	27	26	27	17	18	17	19	18	17	16
Geweld														
% bedrijven waar voorkomt	2	2	2	2	2	2	2	7	6	5	5	6	5	6*
Relatieve marge percentage	18,4%	15,3%	17,1%	15,0%	21,4%	16,5%	19,1%	7,5%	9,9%	6,9%	8,9%	7,1%	9,0%	8,9%
Gemiddelde frequentie	3,3	2,5	2,8	2,2	2,1	4,6	5,6	4,5	4,9	4,8	4,0	5,5	4,7	4,9
% getroffen dat melding doet	56	42	40	43	36	44	43	59	57	52	54	55	58	58
% getroffen dat aangifte doet	30	23	17	19	12	18	15*	15	14	12	12	14	11	12
Overige vormen criminaliteit														
% bedrijven waar voorkomt	3	3	4	3	3	3	4**	6	5	5	5	5	5	5
Gemiddelde frequentie	11,5	5,8	6,5	3,1	3,0	3,7	5,3	18,9	24,1	11,8	17	14,9	13,3	17,2
Raming totaal aantal delicten	27.000	14.000	16.000	7.000	8.000	11.000	22.000	170.000	200.000	86.000	118.000	118.000	109.000	141.000
Raming totale schade (mln €)	€ 8,5	€ 5	€ 7	€ 5	€ 5	€ 9	€ 7	€ 11	€ 11	€ 10	€ 9	€ 11	€ 9	€ 7**
% getroffen dat melding doet	36	39	37	35	28	28	29	46	43	44	47	42	41	38*
% getroffen dat aangifte doet	18	18	16	15	13	17	14	18	19	16	16	14	14	14

*significant verschil 2004-2010 met 95% betrouwbaarheid (significantieniveau van 5%)

**zeer significant verschil 2004-2010 met 99% betrouwbaarheid (significantieniveau van 1%)

Significanties zijn gebaseerd op niet afgeronde cijfers

Horeca							Transport							Zakelijk dienstvl.						
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
8.900	9.500	6.200	6.600	6.600	6.100	5.800	6.500	3.900	4.800	3.600	3.000	3.400	3.200	7.800	9.300	9.000	10.100	12.100	10.400	3.700
34	32	30	31	30	31	31**	38	34	32	31	25	28	28**	22	19	19	18	16	15	15**
77	77	77	76	76	76	78	73	72	71	71	73	72	73	74	76	75	75	72	72	73
18	20	20	22	22	22	22**	26	27	26	28	27	27	29**	17	18	19	20	18	17	17
8	8	8	8	8	7	7	5	5	5	5	5	5	6	4	4	4	4	4	4	3*
55	59	60	61	60	59	64**	41	45	45	44	50	43	41	50	50	50	54	48	48	47
47	45	43	43	44	42	43**	42	39	37	34	31	32	34**	29	26	25	24	23	21	22**
19	18	16	17	17	16	16**	16	14	12	12	10	10	10**	8	6	6	6	5	5	4**
17	15	13	14	14	15	15	20	18	17	16	14	15	14**	11	9	9	8	7	6	6**
1,8	1,7	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6**	2,9	2,9	3,2	2,8	2,7	2,5	2,5*	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,6
12.000	10.000	9.000	9.000	9.000	9.000	10.000**	17.000	15.000	16.000	13.000	10.000	11.000	10.000**	34.000	27.000	25.000	24.000	31.000	25.000	23.000**
6,5%	6,5%	10,3%	8,6%	7,9%	7,8%	7,8%	7,9%	9,9%	10,9%	10,7%	13,4%	11,4%	11,8%	7,2%	7,2%	7,6%	7,4%	9,3%	8,4%	16,4%
€ 18	€ 18	€ 17	€ 19	€ 19	€ 21	€ 23**	€ 36	€ 25	€ 26	€ 25	€ 22	€ 24	€ 23**	€ 84	€ 74	€ 66	€ 63	€ 74	€ 61	€ 64**
7,7%	7,9%	9,8%	9,2%	8,9%	9,1%	9,1%	7,8%	9,3%	9,5%	10,2%	11,4%	10,8%	11,9%	8,0%	8,1%	8,3%	7,9%	8,0%	9,9%	17,3%
88	89	87	89	88	87	90	83	83	80	85	82	80	83	89	90	87	88	88	86	86
20	19	20	20	15	18	17	35	36	35	38	39	32	35	36	39	34	33	40	35	38
17	16	15	15	15	14	14**	15	12	12	12	10	10	11**	6	5	5	4	4	4	3**
7,2	6,9	5,6	5,9	5,9	5,2	5,3**	6,6	4,6	4,8	4,2	4,2	3,6	3,6**	2,8	2,6	2,4	2,9	2,4	2,5	2,1*
49.000	45.000	33.000	35.000	34.000	29.000	29.000**	27.000	16.000	16.000	13.000	12.000	10.000	10.000**	28.000	21.000	20.000	21.000	22.000	21.000	15.000**
12,4%	12,6%	12,9%	17,0%	14,7%	13,7%	16,9%	17,0%	14,0%	18,2%	16,3%	19,6%	14,1%	22,2%	16,1%	12,1%	13,3%	14,9%	11,8%	16,5%	22,6%
€ 12	€ 12	€ 11	€ 11	€ 13	€ 13	€ 11	€ 22	€ 18	€ 15	€ 17	€ 15	€ 16	€ 14**	€ 33	€ 27	€ 25	€ 22	€ 31	€ 28	€ 19**
9,5%	10,8%	11,3%	10,9%	13,2%	18,0%	13,2%	10,7%	11,7%	13,8%	14,4%	16,9%	17,4%	21,2%	12,1%	11,8%	12,1%	12,4%	12,6%	14,2%	23,8%
45	44	41	42	44	48	43	63	63	60	65	61	66	57	65	59	67	61	60	64	62
19	19	17	16	19	22	20	35	33	32	36	31	35	34	40	33	39	35	38	37	40
24	24	23	24	24	22	21**	17	16	15	13	12	12	12**	12	11	10	11	10	9	8**
4,1	4,1	4,3	4,3	4,2	3,8	3,7	4,0	4,3	4,4	4,0	3,5	4,1	3,9	2,5	2,2	2,5	2,7	2,5	2,4	2**
38.000	37.000	38.000	39.000	38.000	32.000	29.000**	19.000	19.000	18.000	15.000	11.000	14.000	13.000**	47.000	38.000	39.000	46.000	53.000	48.000	36.000**
7,3%	8,3%	10,0%	9,0%	9,8%	10,6%	10,2%	10,5%	15,3%	14,0%	14,9%	17,9%	20,8%	17,6%	11,0%	8,6%	12,3%	11,1%	9,8%	11,4%	15,6%
€ 12	€ 10	€ 10	€ 11	€ 11	€ 11	€ 10**	€ 10	€ 9	€ 7	€ 8	€ 6	€ 6	€ 6**	€ 24	€ 22	€ 20	€ 22	€ 29	€ 29	€ 20
6,0%	6,8%	7,2%	6,7%	7,0%	8,6%	7,9%	8,8%	10,9%	10,6%	12,3%	14,1%	12,8%	13,1%	8,6%	8,6%	9,2%	8,0%	8,1%	9,9%	14,7%
46	45	45	44	44	44	44	50	50	47	49	45	52	45	47	46	48	47	45	46	48
14	15	13	14	13	14	16*	22	22	23	23	22	22	23	21	26	23	24	24	25	28*
10	9	9	9	9	8	9**	7	5	5	5	4	5	5**	4	3	3	3	3	3	2**
6,4%	6,8%	8,2%	7,7%	7,9%	8,7%	8,6%	9,0%	13,9%	12,3%	13,9%	19,5%	14,9%	15,6%	10,9%	12,8%	11,9%	10,7%	9,2%	9,5%	19,3%
4,3	4,1	3,8	4,2	4,8	5,0	4,8	6,7	6,8	4,5	12,5	10,6	12,6	9,9	3,6	3,4	3,8	5,7	4,1	4,6	6,1
68	64	66	67	67	71	67	56	59	56	53	52	62	58	55	53	53	56	50	56	53
17	16	16	16	12	16	16	22	18	23	21	19	24	19	21	21	22	20	20	21	20
7	5	5	5	6	5	6*	5	5	4	4	4	4	5	7	6	5	6	6	5	7
14,6	19,8	15,9	13	7,5	11,4	11,9	21,3	33,6	22,1	14,3	9,2	9,2	6,2**	36,8	31,3	33,5	60,6	38,8	13,3	16,1*
40.000	42.000	33.000	27.000	17.000	23.000	28.000*	33.000	49.000	26.000	15.000	11.000	10.000	9.000**	440.000	340.000	300.000	580.000	547.000	174.000	266.000
€ 2,3	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 5	€ 2	€ 4	€ 4	€ 3	€ 3	€ 2	€ 2	€ 2**	€ 30	€ 21	€ 18	€ 16	€ 25	€ 28	€ 17**
52	54	52	57	49	52	50	45	39	48	46	50	44	35	29	28	29	30	27	31	18**
12	15	15	18	12	14	12	24	17	21	19	21	23	14*	13	14	13	16	14	15	8

2 Inleiding

Informatie voor beleid op het gebied van criminaliteitsbeheersing en veiligheid

De Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven (MCB) heeft als doel ontwikkelingen in het slachtofferschap van criminaliteit bij Nederlandse bedrijven vast te stellen en inzicht te geven in de maatregelen die bedrijven nemen om de criminaliteit terug te dringen. Daarnaast dient het informatie op te leveren over de maatschappelijke effecten van het veiligheidsbeleid. De MCB maakt het mogelijk om op basis van feiten en cijfers te discussiëren over de veiligheid van bedrijven en de maatregelen die nodig zijn om de veiligheid te vergroten.

Onderzoek omtrent veiligheid in de samenleving heeft een hoge attentiewaarde. Burgers en bedrijven hechten groot belang aan de veiligheid in de samenleving en het onderwerp staat hoog op de politieke agenda. Dit noopt tot consciëntieus onderzoek naar de feiten en cijfers over criminaliteit en veiligheid in het bedrijfsleven, die onweerlegbaar dienen te zijn. De MCB voorziet hierin.

Nulmeting in 2004

Na het verschijnen van het Veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving' in oktober 2002, dient stelselmatig over de voortgang van het programma en de bereikte maatschappelijke effecten aan de Tweede Kamer gerapporteerd te worden. Op het terrein van de criminaliteit bij het bedrijfsleven worden hiervoor met name twee indicatoren gehanteerd: *diefstal bij de detailhandel* en *geweld bij het bedrijfsleven*.

Om de criminaliteits- en veiligheidssituatie voor het gehele Nederlandse bedrijfsleven te onderzoeken, werd in 2002 het MBI (Monitor Bedrijven en Instellingen) onderzoeks-instrument ontwikkeld en ingezet. Echter de spreiding van deze meting bleek voor het aantal delicten aanzienlijk te zijn. In 2004 is daarom besloten om de steekproefomvang met een factor zeven te verhogen om op deze manier hogere betrouwbaarheidsmarges te garanderen en nauwkeuriger schattingen af te geven. Het onderzoek kreeg tevens een andere naam, *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven* (MCB), omdat vanaf 2004 alleen nog bedrijven en geen instellingen in het onderzoek zijn meegenomen. De meting in 2004 fungeert als nulmeting.

Vergelijkbare aanpak in vervolgmetingen

In navolging van MCB 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 en 2009 is in 2010 een nieuwe meting uitgevoerd. Door een ongewijzigde aanpak is vergelijking tussen de metingen mogelijk (gemaakt). De eis was een goede vergelijking te kunnen maken met de resultaten van de nulmeting – de MCB meting van 2004. De opzet van het onderzoek is daarom ongewijzigd wat omvang⁹ en inhoud betreft. In dit rapport wordt vooral een vergelijking met de resultaten uit 2004 gemaakt.

---

⁹ De omvang van het absolute aantal ondervraagde bedrijven in de zakelijke dienstverlening is in 2010 lager dan in voorgaande metingen. Dit heeft geen gevolgen voor de vergelijkbaarheid van de resultaten met eerdere metingen. In de onderzoeksverantwoording lichten we dit nader toe.

Het onderzoek is in 2010 – net als in voorgaande jaren – gericht op de volgende vijf sectoren:

- Bouw
- Detailhandel
- Horeca
- Transport
- Zakelijke dienstverlening

In de MCB zijn vragen gesteld over inbraak, diefstal, vernieling, geweld en overige criminaliteit. In 2006 zijn voor het eerst ook vragen gesteld over interne criminaliteit, waaronder we in dit geval diefstal van geld of goederen door het eigen personeel verstaan. Bij resultaten met betrekking tot interne criminaliteit maken we dan ook de vergelijking tussen 2010 en 2006 en niet met 2004.

Gebruikers

De primaire gebruikers van dit onderzoek zijn het ministeries van Veiligheid en Justitie en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. De informatie uit de MCB dient voor het sturen van het veiligheidsbeleid en ter politieke verantwoording. Daarnaast is er een brede kring van andere (potentiële) gebruikers met voor elk een specifieke gebruikswaarde:

- *bedrijven en koepelorganisaties*: de MCB biedt zicht op de criminaliteitsproblemen in de eigen sector, een overzicht van de eigen inspanningen en die van de politie. Daarnaast kan de MCB bedrijven mobiliseren voor een gezamenlijke aanpak van veiligheidsproblemen;
- *gemeenten en de politiekorpsen* die een belangrijke rol vervullen bij de handhaving van veiligheid;
- *andere ministeries*: op departementaal niveau biedt de monitor beleidsinformatie, zowel over de ontwikkeling van criminaliteit als over de inspanningen van de politiekorpsen en bedrijven.

Opzet van de rapportage

Deze rapportage bevat de resultaten voor de MCB meting 2010. Bij het opstellen van dit rapport is gekozen voor een beschrijvende weergave van de criminaliteits- en veiligheids-situatie in vijf sectoren. Door de aard van de gestelde vragen en de zeer grote steekproefomvang (30.000 ondervraagde bedrijfsvestigingen) leent het onderzoek zich goed voor het bestuderen van operationele en beleidsvoorbereidende vraagstukken. Zo is in dit rapport na te lezen hoe beleid van de overheid in de cijfers tot uitdrukking komt, bijvoorbeeld als het gaat om het terugbrengen van criminaliteit, het stimuleren van ondernemers tot het nemen van maatregelen of het vergroten van de tevredenheid van ondernemers met het optreden van de politie. Het spiegelen van de onderzoeksuitkomsten aan beleidsdoelstellingen behoort echter niet tot de verstrekte opdracht.

De *delicten* staan centraal in de rapportage: in het bijzonder het ramen van het aantal gepleegde delicten. Per delict behandelen we voorts een aantal zaken: mate waarin delict voorkomt, schade, meldings- en aangiftegedrag en (mogelijk) daderschap. Het melden van

een delict onderscheiden we van het doen van aangifte. Daadwerkelijk aangifte doen houdt in dat een proces-verbaal of een standaard aangifteformulier is opgemaakt en ondertekend. Het melden van een delict is het op de hoogte stellen van de politie in de breedste zin van het woord. Het doen van aangifte valt hier dus formeel binnen. Ook beschrijven we de tevredenheid van bedrijven met het optreden van de politie.

Waar relevant wordt in een sectorrapport een uitsplitsing gepresenteerd naar *branche, regio en stedelijke ligging (agglomeratie)*. Voor de vergelijking naar regio is het uitgangspunt de indeling naar de Nielsen-gebieden, een in de marketing gebruikelijke indeling van Nederland in vijf gebieden. Het betreft de volgende vijf regio's:

- 1) de Randstad: de steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag met randgemeenten;
- 2) het westen: de overige gemeenten in de provincies Zuid Holland, Noord Holland en Utrecht;
- 3) het noorden: de provincies Groningen, Friesland en Drenthe;
- 4) het oosten: de provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland;
- 5) het zuiden: de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

In bijlage 1 is weergegeven hoe deze gebieden zich verhouden tot de bestaande politieregio's.

Het onderscheid naar agglomeratie betreft drie groepen bedrijven, namelijk:

- 1) vestigingen die in het centrum van een stedelijke agglomeratie zijn gevestigd;
- 2) vestigingen die aan de rand van een stedelijke agglomeratie zijn gevestigd;
- 3) vestigingen die buiten een stedelijke agglomeratie zijn gevestigd.

In verband met de leesbaarheid spreken we in de rest van dit rapport niet meer over 'stedelijke agglomeratie' maar voornamelijk over 'stedelijke ligging' en 'stad'.

De bedrijven zijn op *vestigingsniveau* ondervraagd. Omwille van de leesbaarheid spreken wij in het vervolg ook wel over bedrijven of organisaties in plaats van vestigingen.

In de sectorrapporten maken we een vergelijking met de resultaten uit 2004. Alléén indien de resultaten van 2010 *significant* verschillen ten opzichte van 2004 benoemen we dit en vermelden we het verschil. Wanneer er dus *geen* significante verschillen zijn tussen 2004 en 2010 vermelden we dit *niet*.

Dit geldt ook voor de uitsplitsingen die worden gemaakt naar *branche, regio en stedelijke ligging*. Indien er geen noemenswaardige verschillen zijn tussen de uitsplitsingen ten opzichte van het totaal, maken we er geen melding van in de rapportage. Alleen wanneer sprake is van significante verschillen maken we er melding van.

Nauwkeurigheid van de resultaten

De resultaten die wij in dit rapport presenteren, zijn gebaseerd op steekproefonderzoek. Dit betekent dat voor de uitkomsten een bepaalde mate van nauwkeurigheid geldt. De betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de meting in 2010 hebben zwaar gewogen in de onderzoeksopzet.

In het rapport vermelden wij onderaan grafieken en tabellen altijd de basis. De *basis* is het ongewogen aantal ondervraagde vertegenwoordigers van bedrijfsvestigingen waarop die resultaten zijn berekend. De basis geeft een indicatie van de betrouwbaarheid van de resultaten. Het Handboek MCB bevat een uitgebreide methodologische verantwoording, waarin nader wordt ingegaan op onder andere de betrouwbaarheidsmarges. De cijfers die in grafieken en tabellen staan vermeld, zijn gewogen op sector en vestigingsgrootte.

Wanneer sprake is van relevante significante verschillen bijvoorbeeld tussen sectoren, branches, regio's of stedelijke ligging, besteden wij daar bij de bespreking aandacht aan. In de andere gevallen kunt u aannemen dat de verschillen vanuit statistisch oogpunt onvoldoende betekenisvol zijn om te vermelden. Het Handboek bevat een meer gedetailleerde methodologische verantwoording.

Amsterdam,
maart 2011